

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ
СІКОРСЬКОГО”**

**КАФЕДРА ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ**

**КУРСОВА РОБОТА З ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ
на тему: КОНТАМІТАЦІЯ В СУЧАСНОМУ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ ТА
ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Студентки 4 курсу групи
ЛА3-81 спеціальності 035 “Філологія”

Волошиної Марини

Науковий керівник:

д.філ., ст.викл.кафедри ,
Шаранова Юлія Володимирівна

Кількість балів: _____ Оцінка _____

Члени комісії _____

(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ КОНТАМІНАЦІЯ ...	7
1.1 Контамінація як мовний феномен.....	7
1.2 Контамінанти з позиції лінгвістичного підходу.....	11
2 ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ КОНТАМІНАНТІВ В ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ	16
2.1 Проблеми перекладу контамінованої лексики.....	16
2.2 Особливості реалізації контамінантів в англomовному інтернет-дискурсі .	24
ВИСНОВКИ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	35

ВСТУП

Наша робота присвячена дослідженню проблеми контамінації в інтернет-дискурсі. У сучасній лінгвістиці лексична контамінація сприймається як виникнення нового висловлювання чи форми внаслідок «взаємодії двох чи більше вихідних одиниць, які проходять процес усічення та об'єднуються в єдину лексему, або мають схожі фрагменти у своїй структурі та об'єднуються шляхом накладення» [12]. Лексичні одиниці, утворені в результаті контамінації, іменуються в науковій літературі по-різному: контамінанти, бленди, телескопи, контаміновані слова, контаміновані утворення, контаміновані лексеми, контаміновані одиниці, інноваційні бленди тощо. Проблемі феномена контамінації як принципу взаємодії одиниць мови, що реалізуються на її різних рівнях, присвячені численні праці вітчизняних та зарубіжних дослідників. Вчені досліджували місце контамінації у мові, а саме Н.А.Лаврова, О.А.Хрушова, Є.С.Кубрякова, С.Уінтерз, О. Філонік, Г.Кенон, Г. Бергстрон, С. Кемер та ін..

Зростання інтересу вітчизняних та зарубіжних вчених до вивчення феномена контамінації у другій половині минулого та на початку нинішнього століття пов'язано з фактом активного використання контамінованих утворень у розмовній мові, у мові газет, художніх творів, рекламі, інтернет-дискурсі та багатьох інших сферах життєдіяльності сучасності. Спостережені тенденції до інтеграції слів та словосполучень, очевидно, пов'язані із прагненням до економії мовних зусиль носіїв мови, практично безмежним лінгвокреативним потенціалом словотвору та посиленням процесів запозичень з англійської мови як наслідок технологічної революції та глобалізації. Звісно ж, що контамінована лексема є, з одного боку, є відображенням дериваційного потенціалу мови, а з іншого, - є результатом активної мовної діяльності людини. Наше дослідження націлене на виявлення специфіки функціонування контамінанту у ментальному лексиконі індивіда. Проблема доступу та ідентифікації лексичних одиниць комплексного типу при взаємодії рідної - української та мови, що досліджується - англійської, розглядається на рівні індивідуальної свідомості з акцентуванням

уваги на особливостях і закономірності аналізованих процесів. Таким чином, **актуальність дослідження** обумовлена необхідністю вивчення контамінованих лексичних утворень у ракурсі носія мови, що сприймає їх, і культури в умовах зростання інтенсивності міжкультурної взаємодії, у тому числі міжкультурного взаємосприйняття.

Об'єкт дослідження: сучасний інтернет-дискурс та його відтворення українською мовою.

Предмет дослідження: явище контамінації в сучасному інтернет-дискурсі та особливості його перекладу українською мовою.

Мета дослідження полягає у виявленні специфіки функціонування контамінованих утворень у ментальному лексиконі індивіда. Відповідно до мети роботи в дослідженні маємо за доцільне вирішити наступні **завдання**:

- 1) систематизувати погляди дослідників щодо проблеми контамінації в різних сферах гуманітарного знання;
- 2) описати природу контамінації як лінгвістичний феномен;
- 3) розглянути специфіку процесу ідентифікації контамінованої лексики;
- 4) виявити проблеми перекладу контамінантів;
- 5) проаналізувати особливості реалізації контамінантів в англomовному інтернет-дискурсі;
- 6) Виявити особливості реалізації англійської контамінованої лексики українською мовою.

Відповідно до мети та завдань роботи поряд із загальнонауковими **методами дослідження** використовувалися: методи спостереження, порівняння, аналізу та синтезу, порівняльний аналіз та узагальнення теоретичних та практичних даних.

Теоретичною базою дослідження послужили праці вітчизняних та зарубіжних учених: Г.Марчанд, Г.Бергстром, Г.Кеннон, Дж.Альджіо, О.Хрущова, Н.Лаврова, А.Мурадян та ін. (у галузі вивчення деяких аспектів теорії контамінації); Л.Єфанова, Н.Лаврова, Є.Кубрякова, О.Коритова, Т.Тимошенко та

ін. (у галузі дослідження лінгвокогнітивної структури контамінантів); Л.Рубінштейн, А.Асмолов та ін. (у галузі психології розвитку та психології особистості); М.Тафт, К.Форстер, Дж.Елман та ін. (у галузі дослідження проблеми зберігання та доступу до значення слова в ментальному лексиконі індивіда) та ін.

Матеріалом дослідження послужили контамінанти, відібрані методом суцільної вибірки з Інтернет-ресурсів: статті, газети а також дані словників «The Official Dictionary of Unofficial English», «Oxford Learner's Dictionaries», «Collins English Dictionary», тощо.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що уперше здійснюється вивчення специфіки процесу ідентифікації лексичного контамінанта у новому ракурсі інтернет-дискурса для пояснення механізму пізнання лексичних одиниць такого типу.

Теоретична значущість роботи визначається внеском у розвиток лінгвістичної концепції ментального лексикону, зокрема, розширює уявлення про засоби упізнання та способи перекладу контамінантів в інтернет-дискурсі.

Практична значущість результатів проведеного дослідження обумовлена можливістю їх використання для розробки шляхів оптимізації методів навчання англійської мови, зокрема формування навичок сегментації слова при декодуванні контамінанта, а також навичок «конструювання» гібридних слів для усвідомлення креативного потенціалу мови, що вивчається.

Структура роботи. Робота складається з вступу, двох розділів, загального висновку, списку використаної літератури та додатків.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ КОНТАМІНАЦІЯ

1.1 Контамінація як мовний феномен

Поява таких словників неолексики, як «Oxford Dictionary of New Words», «Wordspy», «Longman Register of New Words», «Cambridge Dictionaries Online Blog», «Urban Dictionary», «Macmillan Buzzword Dictionary» та інших підтверджує той факт, що кількість нових слів стрімко зростає. У даний час англійська мова, як і багато інших мов, переживає *neological boom* («неологічний бум»). У цьому більшість словників неолексики не встигає фіксувати слова розмовно-окказіонального характеру [6, с. 129]. Цей процес, насамперед, пов'язаний з мовними змінами, викликаними перетвореннями у різних сферах суспільного життя, бурхливим розвитком засобів масової інформації, а також стрімким зростанням науково-технічного, економічного та культурного міжнародного співробітництва в умовах світової інтеграції та глобалізації. Як стверджує Д.Крістал, «мова завжди перебуває у стані зміни, і ці зміни впливають не тільки на те, як люди говорять, а й на будь-яку людську діяльність» [27].

Якщо на фонетичному та граматичному рівнях мови суспільні зміни відбиваються опосередковано, протягом тривалого часу, то лексичний рівень є найбільш мобільним і зазнає постійних змін. В останні десятиліття дослідження лексичного рівня мови було викликано інтенсивним поповненням словникового складу мови новими словами, активним сплеском неузвального словотвору. Отож поповнення і оновлення словникового запасу мови в основному відбувається утворенням нових лексичних одиниць, враховуючи рідну мову, та використовуючи різні способи словотвору з метою позначення нових явищ дійсності, предметів чи понять [10].

Результатом впливу на англійську мову стало ослаблення нормативних правил вживання та утворення мовних одиниць, розквіт мовної гри та жаргонізація мови [10]. В даному випадку одним з найпродуктивніших способів

словотвору є контамінація (від лат. *contaminatio* – дотик, змішання). Це коли в мовному потоці об'єднуються структурні елементи двох мовних одиниць на базі їхньої структурної подібності або тотожності, функціональної або семантичної близькості [14].

Отримане новоутворення включає в себе лексичні значення обох слів, від яких воно виникло. Поява в сучасній англійській мові таких слів-гібридів пояснюється величезною популярністю використання контамінантів у рекламі, журналах, газетах, кіно, у художній літературі, в розмовній мові, зокрема інтернет-дискурсі. Це пов'язано, перш за все, із прагненням комунікантів до стислості та виразності, при цьому зберігаючи високий рівень інформативності висловлювання, та до створення гумористичного чи інших ефектів.

Вплив англійської мови часто розглядається як причина появи в інших сучасних мовах контамінованих лексичних утворень. Однак крім контамінацій на ґрунті недавніх запозичень процеси контамінації спостерігаються не тільки при словотворі, а й при фразоутворенні та синтаксичних конструкцій, фіксується як граматична помилка, досить поширена в розмовній мові, що свідчить про те, що контамінація може розглядатися як принцип взаємодії одиниць мови, що реалізується на різних її рівнях: фонетичному, синтаксичному, лексичному, морфологічному та фразеологічному.

Вважаємо за доцільне провести аналітичний огляд робіт, присвячених вивченню проблеми розуміння «контамінації» як словотворчого феномену з метою з'ясування меж даного явища та вибору відповідного терміна щодо процесу, який ми називаємо «контамінацією». Процес утворення контамінантів, як і природа контамінації трактуються у науковій літературі по-різному. Це знаходить відображення в термінах, що позначають обговорюване явище. В наукових роботах, статтях можемо зустріти такі терміни, як: словозрощення, злиття, стяжіння, вставкові словотвори, телескопія, блендінг тощо. У свою чергу, лексичні одиниці, утворені в результаті контамінації, називають «словами-спайками» (Н.Н.Амосова), «вставками» (І.М.Берман), «телескопами», «телескопними словами» (В.М.Лейчик, Т.Н.Астафурова), «словами-амальгамами»

(І.Р.Гальперін), «словами-зливками» (С.В.Воронін), «складнскороченими словами» (Н.М.Шанський), «словами-композиціями» (Н.Є. Касьяненко), «згортками» (Е.Я.Алянська), «гібридними словами» (С.Ульман, В.М.Костюков), «контамінантами» (Л.І. Полякова), «blends», «portmanteau words» (Г.Марчанд) і т.д. [11]. Як бачимо, термінологічна варіативність даного поняття велика, проте як зарубіжна, так і вітчизняна номенклатура описує те саме явище в словотворі. З одного боку, це говорить про недостатню вивченість даного мовного феномену в сучасній лінгвістиці, з іншого, це пояснюється перевагами різних дослідників при виборі того чи іншого терміна для опису суті явища. Також варто зазначити, що феномен контамінація у мові зовсім не новий, хоча і маловивчений. Багато контамінованих слів, зареєстрованих в словниках порівняно недавно, вживалися задовго до того, як були зафіксовані. У цьому можна вважати, що контамінація, як спосіб словотвору, існувала раніше, ніж почала вивчатися проблема семантики, структури та статусу контамінованих одиниць.

Перші спроби вивчення контамінації були здійснені наприкінці ХІХ століття німецьким вченим Г.Паулем та лінгвістом Г.Суїтом. Розглядаючи мову, як особливий механізм діяльності індивідуальної психіки, Г.Пауль визначив її як «*occurring when two synonymous items force themselves simultaneously in to consciousness, thereby creating a form for in which elements of one form mingle with the elements of the other, as phonetic form of single words and partly in their syntactic combination*» [26]. Г.Світ, у свою чергу, розумів даний словотворчий спосіб як «результат явища аналогії в групах, що складаються тільки з двох слів, які взаємно впливають» [34]. Дещо пізніше Дж.Бергстрем у своїй роботі припустив, що подібне стяжіння (*blending or contamination*) може бути результатом злиття будь-яких частин вихідних слів, а також синтаксичних конструкцій, вважаючи, що досить велику роль у процесі утворення контамінантів грає семантична подібність вихідних компонентів [25].

Г.Кеннон також підкреслює важливість семантичної подібності слів, що входять до складу контамінованого утворення. Він стверджує, що контамінанти («бленди») часто утворюються із двох синонімів або близьких за змістом слів.

Дослідник визначає цей феномен як «складання двох або більше окремих форм в одну лексичну одиницю». Бленди, зазвичай, утворюються шляхом накладання і зберігають значення принаймні одного з вихідних слів, незважаючи на те, що іноді кореневі морфеми настільки втрачені, що бленд не піддається декодуванню [26].

Важливість звукової оболонки контамінантів наголошується в роботі Л.Ліпіліна, де йдеться про те, що «зовнішня форма слова-злиття, а саме «звуковий ланцюжок», може дати уявлення про можливі джерела багатоконпонентної одиниці і «навести» значення, що сприймає на правильне розуміння. У зв'язку з цим автор трактує структуру лексичних злиття як: «що складається не з морфем або «уламків» морфів вихідних компонентів, а з повнозначних лексем, представлених окремими фрагментами» [12].

Словообіг як прояв контамінації на рівні слова вивчається у роботі О.М.Коритової, де обговорюються п'ять базових критеріїв, що сприяють відмежуванню слів-зрощень від суміжних понять. До виділених критеріїв автор відносить: 1) графічну цільнооформленість (злите або дефісне написання); 2) ідеоматичність (фразеологічність) значення; 3) ненавмисний характер з'єднання елементів зрощення; 4) утворення слів-зрощень на основі словосполучень; 5) збереження в постійному вигляді синтаксичних зв'язків усередині слів-зрощень [8]. Автор представляє процес злиття (зрощення) слів у рамках синтаксичної конструкції як «поступовий перехід від поєднання слів до фонетичного слова і далі до окремої лексичної одиниці». В результаті такого злиття «значення, яке раніше відповідало аналітичній конструкції, починає виражатися одним словом». При цьому «слово, граматично оформлене як ціле, не є поєднанням двочленів (біномів) з виробляючої основи та формотворчого елемента, а є послідовністю самостійних, що зберігають свою значимість морфем», що відповідає терміну аглютинації (злипання значень слів). Однак у цій роботі перевага віддається терміну «словообіг», як вказує автор, «щоб уникнути зайвої неясності» [8].

Н.А.Шейфель у своїй роботі віддає перевагу терміну «блендинг» і говорить, що це мовне явище має деякі спільні риси з перерахованими вище поняттями, але в той же час містить у собі ряд принципових відмінностей. Автор висуває ідею у тому, що у блендингу відбувається усвідомлене, цілеспрямоване чи okazіональне злиття двох чи більше усічених основ вихідних слів чи повної основи з усіченої до створення нового слова. В інноваційному бленді, у свою чергу, виражається сумарне значення структурних елементів, що входять до його складу [24].

Як бачимо, що різноманіття проявів контамінації як словотворчої потенції мови сприяють існуванню великого переліку позначень цього явища у науковій літературі. Виходить, що спроби суворо диференціювати випадки контамінації на логіко-раціоналістичних підставах пов'язані з метамовною діяльністю дослідника-лінгвіста, котрий розуміє контамінант як феномен мовної системи.

1.2 Контамінанти з позиції лінгвістичного підходу

До середини минулого століття вітчизняні лінгвісти не розглядали лексичну контамінацію як особливий спосіб словотвору та вказували на прикордонний характер цього мовного явища щодо інших способів утворення нових слів. Такі дослідники, як І.М.Берман, Н.М.Шанський, О.І.Чаадаєвська та інші вважали, що контамінація могла лише тяжіти до одного із словотвірних процесів, таких як аббревіація, словоскладання або афіксація, виявляючи тенденції до ототожнення зазначеного феномену з одним чи іншим типом словотвору [1]. Даний підхід цілком зрозумілий, тому що в контамінації у тій чи іншій мірі присутні всі зазначені процеси. Справа в тому, що багато особливостей цих словотворчих явищ збігаються: лінійний характер мовних знаків, структурна цільнооформленість, функціонування як самостійна одиниця тощо. Необхідно також відзначити, що статус і термінологія, що використовується для позначення таких одиниць, утворених шляхом скорочення мотивуючої одиниці, досі залишаються дискусійними через присутність у складі словотвірних елементів

неоднозначної семантики. Для того щоб визначити, якою мірою можна вважати виправданим ототожнення контамінації зі словоскладанням (compounding), потрібно розібратися в самій суті останнього, звернувшись до його визначення та основних характерних характеристик складних слів.

Значну роль у розробці теорії словотвору надали зарубіжні та вітчизняні дослідники та вчені, як Н.Хомський, В.Грещук, І.В.Арнольд, Л.Блумфілд, О.Есперсен, Г.Марчанд та ін.

І.В.Арнольд дає наступне визначення словотворчому способу складання: «складним словом (a compound word) називається об'єднання двох або, рідше, трьох основ, що функціонує як одне ціле і що виділяється у складі речення як особлива лексична одиниця, завдяки своїй цільнооформленості» [13].

Для розмежування складних слів та контамінантів пропонується оперувати такими трьома критеріями: графічним, фонетичним та семантичним. Говорячи про таку ознаку цільнооформленості складних слів, як графічне оформлення, слід зазначити його нестійкість: часто те саме слово може мати кілька варіантів написання (наприклад, redheaded, red-headed, red headed). Фонетична цільнооформленість, поряд з графічною, лише посилює «спаяність» компонентів складного слова за рахунок наявності об'єднуючого наголосу і допомагає відокремити його від вільного словосполучення (пор. blackbird – дрізд та black bird – чорний птах). Контамінанти мають схожу будову, проте їхньою відмінністю є те, що при утворенні даних одиниць порушується звичний вигляд узуального слова. Справа в тому, що складні слова зазвичай складаються як мінімум з двох повноцінних, неусічених кореневих морфем (наприклад, snowfall, rainbow), тоді як контамінанти – з частин слів, або квазіморфів, і «характеризуються морфонологічною особливістю з'єднання компонентів на стику – накладенням, усіченням та вставками морфів».

Є.А.Дюжикова наводить найповнішу класифікацію аббревіатурних знаків, що охоплює всі аббревіатури сучасної англійської мови. Усвідомлюючи їх структурну різноманітність, дослідник виділяє підтипи всередині кожного типу, у зв'язку з чим класифікація стає досить об'ємною. При цьому вчений відносить

контамінанти до складових аббревіатур, які, у свою чергу, поділяються на: зрощення (*Oxbridge = Oxford + Cambridge*), накладки (*bedventure = bed + adventure*) і вставки (*askillity = ability + skill*) [12].

Т.А.Гридіна розглядає контамінанти як складові аббревіатури, які утворюються з поєднання початкових частин слів [11].

Аналіз різних точок зору щодо статусу і місця контамінації в словотворчій системі сучасної англійської мови дозволив нам зробити висновок про те, що аналізоване явище є самостійною моделлю утворення нових слів, що не зводиться до суміжних словотворчих явищ, таким як словоскладання, аббревіація і скорочення через свої специфічні риси. Як зазначає М.Філіппова, «різні народи знаходять різні шляхи від позамовної реальності до поняття і далі до словесного виразу» [10]. Вона вважає, що розбіжності у мові обумовлені, передусім, розбіжностями за умов життя цих народів, і навіть відмінностями у тому суспільному свідомості. У цьому стає актуальним вивчення мови як когнітивного механізму, що забезпечує доступом до свідомості людини, і навіть що з ним когнітивним процесам – сприйняттю, пам'яті, уяві, емоціям та мисленню.

Отже, науковці розглядають розуміння феномену контамінації і з лінгвокогнітивної точки зору. З позицій цього підходу людина виступає творцем мови, пізнаючи нове навколо себе і даючи імена новим явищам або замінюючи вже існуючі назви понять, тоді як мова, детермінуючи спосіб мислення людини з дитинства, є інструментом пізнання.

Як зазначає у своїй роботі О.Кубрякова, «...словотвір слід розглядати як систему забезпечення потреб у виділенні та фіксації особливих структур знання, в об'єктивації та екстеріоризації інтеріоризованих концептуальних структур..., тобто. їх «упаковки» у мовні форми, що відповідають певним формальним та змістовним вимогам. Такою мовною формою і є похідне слово, і саме як одиницю зберігання, отримання, отримання та систематизації нового знання і треба розглядати цю одиницю» [9].

У роботі Н.Лаврової вказується, що «одним із найбільш вдалих прийомів залучення уваги та надання прагматичного впливу є семантико-структурна

конденсація», яка лежить в основі контамінації і є «одним із потужних механізмів мовної та мовної гри». У процесі створення контамінанта відбувається поєднання морфологічних уламків повноцінних словотворчих морфем, при цьому механізми та результати утворення осколка «чисельні, індивідуальні та, як наслідок, мало передбачувані» [10].

Прагнення людини, з одного боку, вийти за межі «побутової мови», а з іншого – відобразити всі властивості та нюанси певного явища, а також своє ставлення до нього у новій лексичній освіті стали причиною появи величезної кількості експресивних та емоційно насичених контамінантів як у усному, так і в писемному мовленні (*herrible, putinomics* та ін). Найчастіше створення нової лексичної одиниці, як факт ігрової поведінки, – прагнення досягти або комічного, або естетичного ефекту. Передбачається, що подібна мовна гра покликана активізувати приховані потенції мови і змусити затримати свою увагу та поміркувати не тільки над якоюсь однією лексемою, а й над мовою в цілому. У цьому Н.Лаврова висловлює думку про те, що при утворенні контамінантів всім творцям слів подібного роду слід дотримуватися правила, що полягає «у максимальній інформативності та репрезентативності, тобто у збереженні такої кількості морфем вихідних слів, при якому декодування контамінанта не утруднене або мінімально утруднене» [10].

Говорячи про роль контамінації в системі словотвору, необхідно відзначити, що, хоча утворені за цим принципом слова не належать до загальноживаних, а індивідуально-мовленнєвих засобів лексики, можна сказати, що вони розкривають нові можливості мови, сприяючи розвитку її дериваційного потенціалу. Крім того, такі освіти дозволяють по-новому подивитись на звичні людині предмети та явища навколишньої дійсності. З когнітивної точки зору прийнято говорити про те, що новоутворення, зокрема – контамінанти, не так відображають об'єктивну дійсність, як репрезентують те, яким чином певний фрагмент дійсності сприймається людиною та відображається у її свідомості [9].

Теорія концептуальної інтеграції є логічним продовженням теорії концептуальної метафори Дж.Лакоффа та М.Джонсона, в основі якої лежить

процес взаємодії між структурами знань двох концептуальних доменів – «сфера-джерела» (source domain), простору, з якого береться опис, та «сфери –мішені» (target domain), простору, що описується метафорою [30]. Передбачається, що «сфера-джерело» і «сфера-мішень» мають загальні ознаки, а продуктом метафори є новий концептуальний простір, що виникає завдяки взаємодії цих двох доменів [30]. Модель концептуальної інтеграції G.Fauconnier і M.Turner має більш складну структуру, оскільки включає щонайменше два вихідні ментальні простори (Input Space 1, Input Space 2), загальний простір (Generic Space) і змішаний простір або бленд (Blended Space). Згідно з цією теорією, між вихідними просторами знаходиться так зване міжпросторове відображення (cross-space mapping), що з'єднує два (а іноді й більше) подібні елементи, і загальний простір, що містить у собі елементи, єдині для обох вихідних просторів у певний момент розвитку концептуальної інтеграції, і становить частину бленд. Таким чином, вихідні простори – це незалежні один від одного ментальні простори, поєднання яких призводить до формування нового ментального простору – бленда.

Отже, згідно з Ж.Фоконьєм та М.Тернером, основне завдання концептуальної інтеграції полягає в тому, щоб, з одного боку, «спростити», але водночас зміцнити найбільш суттєві відносини між елементами вихідних просторів і, з іншого, з'єднати, звести кілька розрізнених понять або явищ до такої оптимальної форми, яка сприятиме їхньому адекватному осмисленню та розумінню.

2 ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ КОНТАМІНАНТІВ В ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ

2.1 Проблеми перекладу контамінованої лексики

Приблизно до середини ХХ ст. була традиція ототожнення контамінації з іншими словотворчими процесами: з аббревіатурою, скороченням, словоскладанням, складноскороченими словами. Цей підхід, однак, видається не цілком виправданим, хоча і зрозумілим, оскільки в широкому сенсі в контамінації наявні всі ці процеси: і скорочення, і аббревіація, і додавання елементів слів.

Основна відмінність між контамінацією й аббревіацією полягає в тому, що аббревіатура являє собою слово-заступник, уживається замість і як синонім відповідного розгорнутого словосполучення. Контамінат, на відміну від аббревіатури, здебільшого не є синонімом або знаком-заступником відповідного розгорнутого словосполучення.

Основна відмінність між контамінацією і складним словом полягає в тому, що контамінат являє собою єдину кореневу морфему, що особливо відчутно в контамінатах, які складаються з одного-двох складів. На цю обставину вказують Н. Лаврова, В. Заботкіна. На думку В. Заботкіної, «створення такої морфеми із двох або декількох корневих морфем є істотною відмінністю слова-стягнення від складних слів» [31].

Контамінація нерідко служить базою стилістичного прийому – каламбуру, проте не варто ототожнювати контамінації та каламбур (гра слів), хоча одне не виключає іншого. Утворене слово (контамінат) містить сумарне значення обох своїх складників (samcord = camera + record – знімати за допомогою портативної відеокамери), але інколи це сумарне значення може складатися із суми повного лексичного значення першого чи другого складника і граматичного значення іншого або ж містити додаткову інформацію про предмет чи явище (deskfast (early 20'th century)= desk + breakfast – сніданок за робочим столом в офісі) [4].

Перші контамінанти виникли ще в XV ст. Основоположником таких слів є Льюїс Керролл, який у 1972 р. ввів термін portmanteau word, пояснив значення вигаданих ним слів у своєму творі «Аліса у країні чудес» (“slithy” means “lithe and slimy”, “galumph” means “gallop and triumph”). Варто зазначити, що контамінанти того часу мали гумористичне, жартівливе та навіть таємниче значення, що показувало суть суспільного життя. Такі слова не сприймалися як повноцінний спосіб словотвору, а тому не заносились у словниковий склад англійської мови і часто зникали з ужитку [12].

На початку XX ст. телескопізми все частіше почали закріплюватися у словниковому складі англійської літературної мови (brunch = breakfast + lunch – другий сніданок – an excellent portmanteau word, introduced by Mr. Guy Beringer; motel = motor + hotel – мотель), а на межі XX–XXI ст. телескопія стала одним з основних способів словотвору (Eurovision = Europe + television – Євробачення – The Eurovision song contest is held in Athens in 2006) [12].

На сучасному етапі контамінанти показують значну продуктивність та словотворчу активність, особливо для створення термінів (teleputer = television + computer – телевізор, під’єднаний до комп’ютера). Отже, до контамінацій відносимо одиниці, під час утворення яких діють два процеси – усічення й об’єднання компонентів, а в разі об’єднання вихідних форм шляхом накладення активізується процес усічення. Контамінація є результатом взаємодії двох (зазвичай) або більше вихідних одиниць, які проходять процес усічення й об’єднуються в єдину лексему, і мають подібні фрагменти у своїй структурі та комбінуються шляхом накладення. Отже, контамінант – номінативна модельована одиниця, утворена зазвичай із двох слів з усіченням щонайменше одного з них у місці з’єднання, з можливим накладенням і вставками морфів, а також зі збереженням акцентно-складової структури одного з вихідних слів, взятого за морфологічний зразок [12].

В останні роки кількість контамінованих лексем є досить значною, але ще й досі не розроблено універсальних прийомів перекладу лексики такого типу українською мовою із збереженням оцінності, як правило, негативної.

Контаміновані слова, що активно з'являються сьогодні в англійській мові, заповнюють як номінативно-референційні, так і стилістичні лакуни [35]. При цьому в процесі перекладу нерідко виявляється відсутність відповідних лексем в українській мові, що частково обумовлено тим, що виникнення реалій, які репрезентуються в англійській мові контамінантами, здійснюється в рамках англійської культури [8].

Деякі з контамінантів транслітеруються або перекладаються українською за допомогою лексико-семантичних трансформацій. Проте, багато контамінантів неможливо перекласти контамінованою лексемою української мови, тому є необхідність використати дескриптивні звороти або словосполучення. У політичному контексті контамінанти часто бувають емоційними та оцінними, показуючи ставлення автора до об'єктів навколо, а також здійснюючи бажаний маніпулятивний вплив. Оцінне значення як «інформація, що містить у собі відомості про ціннісне ставлення суб'єкта мови до певних якостей того, що позначається, виокремлених з урахуванням того чи іншого аспекту якогось об'єкта» існує майже у всіх контамінованих лексемамах, які використовують в політичних новинах, саме тому важливо відтворювати його мовою перекладу [8].

Слід підкреслити, що адекватність перекладу має бути оцінена в кожному конкретному випадку, зважаючи на структурні особливості контамінантів, семантику їх складових, контекст та сферу вживання, які безпосередньо пов'язані з покладеним на них комунікативним завданням [Widdowson]. Коли постає завдання передати іноземне слово, що не має еквівалента у мові перекладу, можливо спробувати відтворити у перекладі форму іноземного слова запозичивши його звукову або буквену структуру, вдавшись до прийомів транслітерації або транскрипції які іноді об'єднують терміном транскодування [31].

Особливо часто транскодування термінів відбувається в тих випадках, коли термін у мові перекладу складається з інтернаціоналізмів. Інтернаціональні елементи є однаковими як в англійській, так і в українській мовах, тому викликають однакові асоціації, що забезпечує ідентичність сприйняття

інформації. Оцінка при цьому відтворюється українською мовою еквівалентно англійській.

Значною перевагою перекладу за допомогою транскодування є можливість передати закріплене ставлення носіїв мови до явища, предмета тощо, не викрививши при цьому форму лексеми [8].

Цікавим є той факт, що оцінка, яку несе в собі дана лексема, не є однозначною: у ній знаходять відображення як позитивні, так і негативні моменти, що притаманні процесам як глобалізації, так і локалізації. Тобто кінцеве значення у значній мірі буде залежати від контекстувживання. Окрім експресивної та емотивно-оцінної функції також виконується функція скорочення звукового ланцюга, а також десигнації логічного поняття, яке виникло через необхідність позначення специфічного явища, характерного для цивілізації XXI століття [8].

Доречним є використання транскодування при перекладі контамінантів, що мають в собі елементи власних назв.

За допомогою транскодування також перекладаються контамінанти, які мають в своєму складі назву валюти та слова, що є інтернаціоналізмами [8].

Варто відмітити, що вмотивованість контамінацій в українській мові за допомогою транскодування не відрізняється від англійського варіанту. Слова, що перекладаються таким прийомом, здебільшого є власними назвами або складаються з елементів, що є інтернаціональними, тобто їх легко відтворити в мові перекладу за допомогою їх «пристосованих» варіацій. Переклад з використанням зазначеного прийому є досить поширеним, оскільки одразу виконуються декілька важливих умов: підтримується мовна економія, зберігається компактність тексту, не відбувається викривлення змісту та зберігається образність, яку забезпечують контаміновані лексеми. Хоча у багатьох випадках перекладачеві вдається перекласти контамінації за допомогою транскодування, існують випадки, коли необхідно вдаватися до лексико-семантичних трансформацій через невмотивованість створення єдиної лексеми з огляду на норми мови перекладу. Використання лексико-семантичних

трансформацій при перекладі контамінантів є також досить частотним, оскільки значення останніх не завжди можливо впізнати з форми, відтворення якої у мові перекладу може бути досить складним завданням [8].

Необхідно зазначити, що при використанні лексико-семантичних трансформацій оцінка, яку містить контамінант, може втрачатися. Для її відтворення мовою перекладу слід орієнтуватися на зміст контексту: часто з нього стає зрозумілим ставлення мовця до об'єкту обговорення, тому втрата експресивної та емотивно-оцінної функції одним словом не позначиться негативно на змісті та конотації контексту в цілому. Серед таких перетворень при перекладі контамінованих лексем досить найпоширенішими є описовий переклад, коментар, звуження та розширення значення, функціональна заміна [8].

Описовий переклад – це лексико-граматична трансформація, за якої лексична одиниця вихідної мови замінюється словосполученням, що експлікує її значення, тобто таким, яке надає більш або менш повне пояснення або визначення мовою перекладу [7]. Необхідність використання такого прийому зумовлена тим, що переклад за допомогою транскодування не буде відповідати мовним та мовленнєвим нормам мови перекладу, а також не буде розкривати значення лексем, що перекладається. І хоча існує ймовірність, що при описовому перекладі може бути втрачена художня образність та яскравість тексту, передача семантики все ж таки виходить на перший план.

Перевагою описового перекладу є розкриття значення слова при перекладі безпосередньо у тексті. Обсяг такого пояснення є, як правило, компактним, що дозволяє тексту перекладу отримати як адекватну форму, так і змістовну наповнюваність. Прийом звуження значення доречно використовувати при перекладі лексичних одиниць, які мають високий ступінь інформативної невизначеності і в значній мірі залежить від контексту. При цьому практично перекладається не саме слово, а конкретний варіант його значення в даному контексті [8].

Звуження і розширення значення при перекладі доречно використовувати, якщо контекст дозволяє зрозуміти, про що йдеться, розкрити зміст та відновити

стилістичну маркованість повідомлення. Коментар доцільно використовувати у випадках, коли зміст лексеми, перекладеної за допомогою іншого прийому (як правило, транскодування) повністю або частково не розкритий в контексті чи є неологізмом, який потребує детального пояснення. Коментар як перекладацький прийом полягає в більш детальному, ніж опис, поясненні того, що означає зазначена лексема в широкому контексті мови-джерела [8].

При перекладі англійських okazionalnih контамінованих лексем українською мовою функціональна заміна є досить розповсюдженим прийомом, адже ці слова належать до так званої безеквівалентної лексики. Винятком є лише слова, утворені з інтернаціональних елементів, адже їх значення зрозуміло представникам більшості культур.

При перекладі контамінованих лексем з використанням функціональної заміни можливо зберегти оцінність, однак при цьому зазвичай втрачається форма контамінанта. Важливішим за його збереження є тим не менш відтворення емоційної забарвленості, адже метою будь-якого перекладу є ідентичний вплив на одержувача інформації як мовою оригіналу, так і мовою перекладу [8].

Під час перекладу англомовних контамінантів українською мовою найчастіше використовуються такі способи:

1) переклад лише одного слова-джерела найближчим відповідником у мові-реципієнті (наприклад, webinar – вебконференція; ginormous – великий; seascape – морський пейзаж);

2) запозичення бленду в українську мову шляхом його транслітерації (наприклад, staycation – стакація; brunch – бранч; sitcom – ситком; Bollywood – Боллівуд; cosplay – косплей; Oxbridge – Оксбридж);

3) описовий переклад (наприклад, bromance – тісний неромантичний зв'язок між двома чоловіками, формами люб'язної або гомосексуальної інтимності; frankenfood – генетично модифікована їжа; malware – шкідливе програмне забезпечення; mockumentary – тип фільму або телевізійного шоу, у якому в документальному стилі представлено вигадані події, щоб створити пародію) [12].

С. Уінтерз стверджує, що такі способи перекладу є не завжди прийнятними, адже вони не передають закладену в оригіналі гру слів, таким чином унеможливають досягнення комічного ефекту, який інколи закладений у змісті контамінанта [29]. Натомість авторка вважає, що оптимальним способом перекладу англійських блендів є створення українських блендів із накладанням, тобто слів, сформованих шляхом злиття двох слів (слів-джерел), які мають омофонічні або близькі за звучанням фрагменти [29]. Наприклад: *spudtacular (restaurant) < spud + spectacular = картоповий (ресторан) < картопляний + топовий*; *ruttine < rut + routine = устомлений стиль життя < стомлений + усталений стиль життя* [29].

Проте інколи перекладач, особливо усний, не має доступу до допоміжної літератури чи інтернету, отже, не може побачити вже наявні варіанти перекладу контамінанта. На нашу думку, у такій ситуації найкращим помічником стане мовна здогадка, яка, за словами Я. Стрельчук, є наслідком евристичного пошуку в опорі на контекст та структурно-семантичні ознаки лексичних одиниць [12].

Далі Я. Стрельчук зазначає, що лінгвопсихологічний аналіз невивчених лексичних одиниць кожного джерела потенційного словника показав, що ймовірність їх розуміння неоднакова і залежить від характеру та виду мотивованості, тобто наявності смислових і структурних відповідностей [9].

Незнайомі контамінанти можуть мати структурно-семантичні відповідності з відомими базовими словами:

- *shero*, from *she* and *hero*;
- *jeggings*, from *jeans* and *leggings*;
- *mathlete*, from *math* and *athlete*;
- *chillax*, from *chill* and *relax*;
- *garlion*, from *garlic* and *onion*;
- *pictionary*, from *picture* and *dictionary*;
- *frenemy*, from *friend* and *enemy*;
- *hangry*, from *hungry* and *angry*;
- *fogbow*, from *fog* and *rainbow*;

- flavorite, from flavor and favorite;
- vacationship, from vacation and relationship;
- linner, from lunch and dinner;
- mayomust, from mayonnaise and mustard;
- pineberry, from pineapple and strawberry;
- spork, from spoon and fork;
- liger, from lion and tiger [28].

Крім того, невідомі англомовні контамінанти можуть мати структурну і семантичну схожість із відповідними одиницями в українській мові, тобто бути мотивованими через рідну мову:

- moped, from motor and pedal;
- sexpert, from sex and expert;
- literotica, from literature and erotica;
- romcom, from romantic and comedy [28].

Існують контамінанти, які володіють як внутрішньомовною, так і міжмовною мотивованістю:

- camcorder, from camera and recorder;
- coopetition, from cooperation and competition;
- fanslation, from fan and translation;
- firenado, from fire and tornado;
- fooligan, from fool and hooligan;
- slanguage, from slang and language;
- snowmageddon, from snow and Armageddon;
- voluntourist, from volunteer and tourist;
- workaholic, from work and alcoholic;
- mammophant, from mammoth and elephant [28].

Проте більшість контамінантів зазвичай містять лише один вид мотивованості. Одні контамінанти повністю мотивовані через відоме слово англійської мови або через відповідне слово української мови, інші – частково. Інколи контамінанти безпосередньо пов'язані з відомим словом, а іноді –

опосередковано, через образ, тобто тут ми матимемо справу із прямою й образною або образно-логічною мотивованістю. Усі вищезазначені аспекти зумовлюють неоднакову ймовірність розуміння незнайомих англо-мовних контамінантів у разі перекладу українською мовою.

У результаті дослідження було зроблено такі висновки:

1) мовну здогадку визначено як наслідок евристичного пошуку в опорі на контекст та структурно-семантичні ознаки лексичних одиниць, їх графічну чи звукову форму;

2) робоче визначення терміна «контамінант» – лексична одиниця, утворена зазвичай із двох слів з усіченням щонайменше одного з них у місці з'єднання, а також із можливим накладенням і вставками морфів, водночас відбувається збереження акцентно-складової структури одного з вихідних слів, взятого за морфологічний зразок;

3) невідомі перекладачеві англомовні контамінанти можуть мати структурно-семантичні відповідності з відомими базовими словами англійської мови і семантичну схожість із відповідними одиницями в українській мові.

За допомогою мовної здогадки та проведення аналізу таких елементів можна перекласти англомовний контамінант без використання словників чи інших довідкових засобів.

Отже, при перекладі контамінованих лексем можливе використання цілої низки різних прийомів перекладу. Але, не зважаючи на те, який прийом перекладу застосовується, необхідно прагнути зберегти конотацію лексеми у мові оригіналу. Правильна передача відтінків змісту відіграє важливу роль при трактовці тексту. Досягти адекватності перекладу дозволяє використання різних прийомів, які роблять можливою передачу необхідної інформації реципієнту повідомлення.

2.2 Особливості реалізації контамінантів в англомовному інтернет-дискурсі

В інтернеті контамінанти найчастіше використовуються як назви для торгових марок. Як приклади цього можна навести такі слова, як:

- beautyity
- stalloy
- glaze

Лексичні одиниці, штучно створені як назви торгової марки, часто входять у живу мову, стаючи за допомогою метонімії ім'ям загальним. Так, слово dormobile зазначено:

- як назва торговельної марки в цілому
- як позначення будь-якого об'єкта, випущеного під цією маркою.
- як найменування будь-якого автомобіля цього типу.

Серед контамінантів, що пройшли шлях від штучного утворення до високочастотної назви ім'я із загальним значенням, можна відзначити також такі слова, як dictaphone, samcorder. Однак, не всі контаміновані мовні одиниці, які використовуються для найменування продуктів або компаній, були спеціально створені для цього. Найчастіше автори торгової марки використовують як назву вже наявне у мові слово. Наприклад, дієслово "twiddle" стало назвою програмного забезпечення: Twiddle is a Mathematica 3.0 based notebook program .

Вживання контамінованих мовних одиниць характеризується високим ступенем прагматичної орієнтованості. Використання контамінації для створення назви товару або підприємства дозволяє отримати слово, що точно відображає основні характеристики об'єкта, що означає, і при цьому володіє привабливим звучанням.

Неформальне спілкування в рамках мережі Інтернет набуває все більших масштабів. Люди, які використовують чати, форуми та блоги для самовираження, обміну інформацією або просто розваги, схильні надавати своїй промові максимальну своєрідність та незвичайність. Для цього використовуються різні мовні засоби і не в останню чергу, словотворчість.

Одним із поширених способів словотворчості є контамінація. Так, тривале розпивання пива у великій компанії отримало назву "beerathon" .

Серед контамінантів, характерних для сучасного англомовного Інтернет-сленгу, можна також згадати такі слова, як:

- blurt
- dumbfond
- foolosopher
- humonstrous

Загалом можна стверджувати, різні типи дискурсу у складі Інтернет-комунікації є значною мірою закритими для взаємного проникнення лексичних одиниць. Контаміновані мовні одиниці відзначені у всіх різновидах і жанрах текстів, які у мережі Інтернет.

Основними прагматичними завданнями, які вирішуються за допомогою контамінації, є компресія мовних засобів та експресивність. Прагматика використання контамінації та контамінованих мовних одиниць у різних видах дискурсу (науково-популярному, публіцистичному, художньому, реклами та маркетингу, безпосереднього спілкування) відрізняється за рівнем порівняльної актуальності цих двох завдань.

Контамінація є продуктивним та вживаним способом словотвору на сучасному етапі розвитку англійської мови.

Розподіляють повні контамінанти в інтернет-дискурсі на такі підгрупи [7]:

1) слова, які утворюються злиттям двох скорочених форм вихідних основ, такі слова зазвичай називають “злитками”: APPESTAT = appe(tite) + (thermo)stat – ділянка гіпоталамуса мозку, яка відповідає за відчуття апетиту в людини; AVIONICS = avi(ation) + (electr)onics – електронне авіаційне обладнання; BUPPIE = b(lack) + (y)uppie – молодий темношкірий успішний міський житель; CHINGLISH = Chinese + English; INDISH = Indian + English; DINGLISH = Deutch + English; GLOBFLATION = glob(al) + (in)flation – рівень інфляції в умовах глобалізації; INFOTAINMENT = info(rmation) + (enter)tainment – матеріал, призначений і для розваг, і для інформування; SLUPPY = Sl(oane) + (y)uppie [4];

2) слова, які утворюються злиттям початку першого компонента та початку другого: ALCAN = Al(aska) + Can(ada); BACITRACIN = basi (llus subtrilis) +

Trac(y) + -in – антибіотик для лікування інфекційних захворювань очей та шкіри; BENELUX = Be(lgium) + Ne(therlands) + Lux(emburg); TELECON = tele(type) + con(versation) – телеконференція [4];

3) слова, які утворюються злиттям початкових частин скорочених основ вихідних слів, а також слова-злитки скороченої частини другого компонента та ініціальної аббревіації: BENELUX = Belgium + Netherlands + Luxembourg; FRITALUX = France + Italy + Benelux;

4) слова, які утворюються злиттям початку першого компонента одного слова та середини другого компонента наступного слова: CONFAB = confer + confabulation – дружня розмова [4];

5) слова, які утворюються злиттям закінчення першого компонента із закінченням другого: PHONEMATIC = telephone + automatic – автоматичний телефонний апарат [4].

Щодо часткових контамінантів, то їх поділяють:

1) які утворюються сполученням цілого першого компонента із закінченням другого: BEEFCAKE = beef + (cheese)cake – красень-чоловік; CHEESEBURGER = cheese + (ham)burger – канапка із сиром; HERSTORY = her + history – розповідь із жіночої точки зору; LOW-RISE = low + (high)rise – малоповерховий, невисокий, будинок без ліфта; MIDDLEBROW = middle + (high/low)-brow – людина із середнім рівнем інтелекту; фільм чи книга, яка не потребує роздумів;

2) які утворюються сполученням початку першого компонента з цілковитим другим: ALCOMETER = alco(hol) + meter: The Alcometer reading was negligible, so we let him go with a warning; BUILD-DOWN = build(-up) + down – демонтувати; зниження [4].

Ще одну групу становлять слова-гаплогли, які характеризуються наявністю загального звука на стику компонентів, які з'єднуються, тобто накладенням звуків одного компонента на інший: DRAMEDY = drama + (co)medy – драматичний фільм або програма з комічними елементами; NETIQUETTE = net + etiquette – етикет у мережі Інтернет; ROCKUMENTARY = rock + (do)kumentary – документальний фільм про рок-музику і музикантів [4].

Вважають, що переважну більшість контамінантів характеризують структурні елементи, які не повторюються в інших оточеннях з тим же значенням. Часткові бленди мають таку особливість: якщо в їхній структурі один компонент (нескорочена основа вихідного слова) може вільно функціонувати в мові, то другий (скорочена частина основи вихідного слова – “осколковий” елемент: -thon, -rama, -tron, -cast, -tel) у більшості випадків вживається лише в одному утворенні й не трапляється в інших оточеннях. “Осколковий” елемент може не збігатися з вихідною лексичною одиницею і сприйматися як структурний елемент з певною функцією та семантичними особливостями [3].

Відповідно до співвідношення компонентів виділяють такі семантичні групи контамінантів:

1. Значення визначається загальним співвідношенням його компонентів: OXBRIDGE = Oxford + Cambridge – університети Оксфорда та Кембриджа: Some are Oxbridge educated former merchant bankers, others came up from the shop floor, but they all have some things in common. Важливою ознакою цієї групи є й те, що деякі утворені одиниці є сполученням синонімічних або подібних із синтаксичного погляду компонентів, тому вони не передають суттєвої інформації, а лише емоційно передають значення: BEGINCEMENT = beginning + commencement – початок; HUMONGOUS = huge + monstrous - величезний, гігантський, значний; HAPPENTANCE = happen + circumstance – випадок.

2. значення яких також складається зі значень їхніх компонентів, містить додаткову інформацію про предмет або явище, але не визначає співвідношення (суму) цих компонентів: EURATOM = Europe + atom – “Європейська атомна співдружність”.

3. Значення більшості слів-злитків складається зі значень компонентів, тобто два компоненти бленда мають різне семантичне значення: один компонент є основним, а другий - доповнює значення, що передається першим компонентом, уточнює його або ж навпаки: AIRGATION = air + navigation; GIRLSICAL = girl + musical. Варто зазначити, що переважно часткові та гаплогічні слова входять до цієї групи. Слова відіграють важливу роль у процесі сучасного словотворення.

Завдяки NIXONOMICS = Nixon + economics, виник словотворчий елемент -nomics. Згодом утворилися схожі (CLINTONOMICS; REAGANOMICS, в яких елемент -nomics став асоціюватися зі словотворчим суфіксом, який додавався до власних назв. На сучасному етапі суфікс -nomics почав приєднуватися до загальних іменників: bimbonomics, cybernomics, mediconomics [3].

Словотворчий елемент docu- уперше з'явився у DOCUDRAMA = documentary + drama - документальний фільм або вистава, згодом утворилися інші слова: DOCUHISTORY, DOCUMUSICAL, DOCUOPERA, DOCURECREATION, основною особливістю яких є їхнє узагальнене значення – ‘засновані на документальних фактах’.

Шляхом “афіксалізації” компонентів було створено інші словотворчі елементи: за допомогою префіксів: agri- (AGRIBUSINESS – сільське господарство на комерційній основі; cyber- (CYBERCLINIC, CYBERMEDIA, CYBERPOLITICS); e- (E-BUSINESS – електронний бізнес; e-cash – електронні гроші); Euro- (EURODEPOSIT; EUROMARKET - Європейське економічне співтовариство та за допомогою суфіксів: -(a)holic (COFFEHOLIC – людина, яка дуже любить каву; POLITICOHOLIC - людина, яка надзвичайно зацікавлена політикою; SWEETHOLIC – людина, яка дуже любить солодке; WORKAHOLIC - людина, яка багато працює); -(a)thon (BIKEATHON – тривале катання на велосипеді; DANCETHON – довгий і стомливий танець; WORKATHON – напружена робота); -erati (CULTURATI - інтелектуальна еліта; GLAMORATI; TECHNORATI); -gate (IRANGATE – політичний скандал, пов’язаний із таємним продажем США зброї Ірану; DEBATEGATE; OILGATE); -tele (TELESHOPPING – замовлення покупок по телефону; TELEBANKING – фінансова служба, яка дає змогу клієнту проводити банківські операції через домашній комп’ютер; telecommuter – той, хто працює вдома); -phobia (CYBERPHOBIA; TELEPHOBIA – з узагальненим значенням боязні сучасної техніки) [3].

Найчастіші та найпродуктивніші типи словотворення:

- іменники: ALCOLOCK = alcohol + lock - електронний пристрій, вмонтований у систему запалювання автомобіля, що унеможливорює запуск

двигуна п'яним водієм; GEEP = goat + sheep - гібридне потомство від кози та вівці; FOLKSONOMY (early 21st century) = folks + taxonomy - система класифікації та організації онлайн-контенту на різні категорії; MOVIEOKE (early 21st century) = movie + karaoke – форма розваги у сучасних клубах, фільм з елементами караоке [3];

- прикметники: ADORKABLE = adorable + dork - чудовий, чарівний (з відтінком екстравагантності); BEAUTIFECT (early 21st century) = beautiful + perfect; FANTABULOUS = fantastic + fabulous – чудовий, надзвичайний; GINORMOUS = gigantic + enormous – величезний; SQUOVAL = square + oval: Squoval nails are the trend [3];

- рідше при використанні утворюються прислівники: ABSOTIVELY = absolutely + positively – рішуче;

- дієслова: TO RECOMEMBER = recollect + remember – нагадати, щоб запам'ятати; TO SCURRY = scatter + hurry – швидка хода маленькими кроками.

Основні сфери вживання телескопізмів:

- побут: (CAMCORDER = camera + recorder – відеокамера: If you are going to buy a camcorder, it might seem to be sensible to keep to his format...; CARJACK = car + hijack – крадіжка автомобіля з використанням зброї; GLOBESITY = global + obesity – світова проблема ожиріння; JEGGINGS = jeans + leggings – еластичні штани фасону джинсів для жінок; SOUNDSCAPE = sound + landscape – звуки навколишнього середовища) [3];

- засоби масової інформації: (MACHINIMA = machine + cinema - практика або технологія виробництва анімаційних фільмів через маніпуляції графіки відеоігри; NEWSCAST = news + broadcast – програма останніх новин; NOUSE = nose + mouse – нова форма комп'ютерної миші;

- реклама: (ADVERTORIAL = advertising + editorial – інформаційна реклама; EDUTAINMENT = education + entertainment – комп'ютерні ігри або телевізійні програми, які мають освітні та розважальні функції; INFOMERCIAL = information + commercial – інформаційний рекламний ролик; INFOTAINMENT = information +

entertainment – радіо- або телепрограма, призначена для отримання інформації та розваги [3];

- наука: (ANACRONYM = anachronism + acronym: URL is becoming an anacronym as no one can remember what the letters stand for; GUESSTIMATE = guess + estimate – оцінювання на основі здогадок та розрахунків;

- мистецтво, література та сфера розваги: (DANCERCISE = dance + exercise – танцювальна аеробіка; SITCOM = situation + comedy – комедія положень;

- космонавтика та авіація: (AVIONICS = aviation + electronics – авіаційна радіоелектроніка [3];

- медична сфера: (AFFLUENZA = affluence + influenza – афлюенца, депресивний стан молодих людей).

На сучасному етапі зросла кількість слів, пов'язаних із виникненням і широким застосуванням мережі Інтернет та комп'ютерів: BIT = binary + digit – біт; EMOTICON = emotion + icon - використання схематичного зображення людського обличчя для передачі емоцій в електронних текстах; FREEWARE = free + software - комп'ютерне програмне забезпечення, яке розповсюджується безкоштовно; INTERNET = inter + network – глобальна комп'ютерна мережа (Інтернет); MODEM = modulator + demodulator - модем, модулятор-демодулятор; NETIZEN = (Inter)net + citizen – активний користувач Інтернету; PIXEL = picture + element – піксель, найменший елемент зображення; SYSOP = system + operator – системний оператор.

Сучасні слова часто використовують у назвах торговельних марок відомих брендів: відома торговельна марка ADIDAS є результатом скорочення імені Adi Dassler, засновника компанії з випуску спортивного одягу та взуття: He wears the obligatory half-a-ton of metal round his neck and backwards baseball cap, and the album sleeve even includes the credit Footwear by Adidas – which gives a good idea of the priorities involved here; велика та популярна компанія програмного забезпечення MICROSOFT = microcomputer + software: I'm sure Microsoft will prove it doesn't work by changing something and not telling; відомий бренд жувальної гумки проти паління NICORETTE = nicotine + cigarette: After 12 weeks

of using the Nicorette Patch, 41 per cent of smokers gave up compared with only 10 per cent who used a dummy patch [3].

ВИСНОВКИ

Серед мовних та/або мовних одиниць в англійській мові зустрічається чимало таких, що займають проміжне положення між контамінантом, складним словом та похідним афіксального типу. Статус і термінологія таких одиниць досі залишаються дискусійними через наявність у складі словотвірних елементів неоднозначної семантики. Наприклад: para-: paraglider; -thon: talkathon, walkathon; -rama: aromarama, dinnerrama; -crat: republicrat, foolocrat; -graph: funnygraph, hurrygraph, ethergraph. Одні лінгвісти називають такі елементи афіксами, інші неопсевдоафіксами, треті розглядають їх у категорії напівафіксальних елементів.

Мова, слідуючи філософії та динаміці життя, перебуває у стані постійних трансформацій. У цьому випадку самі мовні явища, зазвичай, зумовлені як внутрішніми, а й зовнішніми причинами, саме соціальними і ідеологічними перетвореннями чи, інакше кажучи, змінами у життя суспільства. Зміни у мові, їхні соціальні причини та наслідки — одна з найцікавіших та найактуальніших тем сучасної лінгвістики.

Слово, будучи структурно цілісною одиницею, належить мові, щоразу реалізуючи свої форми та значення у конкретних актах мови. Прийнято вважати, що контаміновані з'єднання не можна однозначно віднести до одиниць мови, оскільки вони створюються за певних обставин, для конкретного вживання, але не згодом відтворюються; іноді їх можна як якусь помилку при вживанні фразеологізмів. Таким чином, контамінація мовних одиниць – фразеологізмів та синтаксичних конструкцій – одне з основних джерел численних порушень мовної норми.

У мовознавстві до явищ контамінації, як правило, відносять випадки злиття компонентів конструкцій, однакових або близьких за значенням. Контаміновані утворення виникають в мовленні і проникають у різні стилістичні пласти, знаходячи опору у великій частотності словесних штампів: контамінуються найчастіше стійкі словосполучення, що характеризуються широким спектром мовної реалізації. Результати контамінації мовних одиниць зазвичай виходять за

межі сфери мови і сприймаються носіями мови як певний різновид мовних помилок. Такому їхньому сприйняттю не може завадити навіть певна стійкість їхнього мовного вживання.

Коли слово, «відстоявшись» у часі та мовному вживанні, усвідомлюється як необхідне потреб комунікації у конкретному мовному співтоваристві, воно набуває статусу одиниці мови.

Контамінація - явище, дуже поширене в англійській мові і досить широко, що трактується. Воно охоплює всі рівні організації мови та підпорядковується дії як внутрішньо-, так і міжмовної типології та прагматики мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Березинський В., Борисенко І., Жлуктенко Ю. Англійські неологізми. Київ : Наук. думка, 1983. 154 с.
2. Деякі тенденції у розвитку телескопічних слів сучасної англійської мови / П. Бех та ін. Київ : НМК ВО, 1992. 60 с.
3. Зацний Ю. Розвиток словникового складу англійської мови в 80-ті - 90-ті роки ХХ століття : автореф. автореф. дис. канд. філол. наук. Київ, 1999. 32 с.
4. Каменецька А. Основні шляхи розвитку лексики сучасної англійської мови. CORE – Aggregating the world’s open access research papers. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/168412203.pdf> (дата звернення: 12.02.2022).
5. Корнієвська С. Доступ до слова при усному продукуванні мови іноземною мовою у ситуації навчального двомовності : автореф. автореф. дис. канд. філол. наук. 2012. 19 с.
6. Кузьменко Н. Утворення неологізмів та їх використання у засобах масової інформації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. № 31. С. 129.
7. Медвідь О. Телескопія як спосіб утворення неологізмів (на матеріалі сучасних англомовних онлайн – видань ЗМІ). Філологічні трактати. 2016. Т. 8, № 1. С. 39–44.
8. Моїсєєва Н. Особливості перекладу контамінованих лексем в німецьких політичних новинах. Наукові записки Національного університету “Острозька академія”. 2015. № 54. С. 279–282.

9. Стрельчук Я. Роль і місце потенційного англо-мовного словника студентів нефілологічних спеціальностей. Наукові праці Чорномор-ського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». 2012. Т. 209, № 197. С. 75–80.
10. Філіппова М. Взаємозв'язок мови, мислення та культури та викладання іноземної мови. Мова, свідомість, комунікація: збірник статей. 2008. № 36. С. 105–118.
11. Швець Н. Використання мовної здогадки при навчанні перекладу слів-контамінантів. Матеріали IV міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку»), м. Переяслав, 18 берез. 2021 р. С. 294.
12. Швець Н. Мовна здогадка як інструмент перекладуангломовних контамінантів. New Philology. URL: <http://www.novafilolohiia.zp.ua/index.php/new-philology/article/view/540/512> (дата звернення: 12.03.2022).
13. Арнольд И. Лексикология современного английского языка. 2-ге вид. Москва : Флинта: Наука, 2012. 376 с.
14. Бельчиков Ю. Контаминация. Лингвистический энциклопедический словарь / ред. В. Ярцева. Москва, 1990. С. 238.
15. Беляева В. Отображение ментальности через призму названия (на материале названий развлекательных заведений). Язык и культура: сборник материалов VIII Международной научно-практической конференции. 2013. С. 153–157.

16. Гридина Т. Современный русский язык. Словообразование: теория, алгоритмы анализа, тренинг. 3-тє вид. Москва : Наука: Флинта, 2009. 160 с.
17. Дюжикова О. Аббревиация по сравнению со словосоставлением: структура и семантика (на материале современного английского языка) : дис. канд. фил. наук. Москва, 1997. 340 с.
18. Комисаров В. Теория перевода: лингвистические аспекты. Москва : Высшая шк., 1990. 253 с.
19. Корытова О. Когнитивное пространство словосрачивания. Тверь : Тверской государственный университет, 2010. 100 с.
20. Кубрякова Е. Язык и знание: на пути получения знаний о языке. Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира. Москва : Языки славянс. культур, 2004. 560 с.
21. Лаврова Н. Контаминация и паронимическая аттракция. Уральский филологический вестник. 2012. Серия: Язык. Система. Личность: Лингвистика креатива, № 3. С. 93–98.
22. Лаврова Н. Структурно-семантические и функциональные аспекты контаминации: на материале современного английского языка : дис. канд. фил. наук. Москва, 2007. 227 с.
23. Липилина Л. Лексические слияния в современном английском языке. Вестник БФУ им. И. Канта. 2006. Филологические науки, № 2. С. 87–92.

24. Шейфель Н. Понятие блендинга и его отличие от других смежных способов. Понятие блендинга и его отличие от других смежных способов словообразования в лингвистике : Современные проблемы языкознания, литературоведения, межкультурной коммуникации и лингводидактики: материалы II Международной научной конференции, 26 квіт. 2016 р.
25. Bergström G. A. On blendings of synonymous or cognate expressions in English: a contribution to the study of contamination. Lund : Printed by H. Ohlsson, 1906. 211 p.
26. Cannon G. Blends in English word formation. *Linguistics*. 1986. Vol. 24, no. 4. URL: <https://doi.org/10.1515/ling.1986.24.4.725> (date of access: 17.05.2022).
27. Crystal D. *How language works*. Avery, 2007. 512 p.
28. Educalingo, словник для допитливих людей. Educalingo, the dictionary for curious people. URL: <https://educalingo.com/uk/dic-en> (дата звернення: 15.03.2022).
29. Filonik O., Winters S. Blending as a means of translating wordplay in an english-language sitcom. *Naukovì zapiski Naciional'ного unìversitetu «Ostroz'ka akademiâ»*. Seriâ «Filologiâ». 2019. Vol. 1, no. 5(73). P. 220–224. URL: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-5\(73\)-220-224](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-5(73)-220-224) (date of access: 17.05.2022).
30. Greene R., Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by*. Mln. 1981. Vol. 96, no. 5. P. 1173. URL: <https://doi.org/10.2307/2906247> (date of access: 17.05.2022).

31. Harmer J. Macmillan english dictionary for advanced learners. *ELT journal*. 2002. Vol. 56, no. 4. P. 421–423. URL: <https://doi.org/10.1093/elt/56.4.421> (date of access: 17.05.2022).
32. Langendoen D. T., Marchand H. The categories and types of present-day english word-formation. *Language*. 1971. Vol. 47, no. 3. P. 708. URL: <https://doi.org/10.2307/412387> (date of access: 17.05.2022).
33. Oxford languages | the home of language data. Oxford Languages | The Home of Language Data. URL: <http://oxforddictionaries.com/> (date of access: 11.02.2022).
34. Sweet H. Short historical english grammar. Reprint Services Corp, 1992.
35. Widdowson H. G. *Linguistics (oxford introductions to language study)*. Oxford University Press, USA, 1996. 152 p.